

Valsts normatīvi noziegumā cietušajiem

Valsts normatīvi noziegumā cietušajiem

levads

Šī brošūra pastāstīs, kādus normatīvus Jūs varat sagaidīt attiecībā ar kriminālo justīciju vai bērnu lietu izskatīšanas sistēmām.

Ja esat noziegumā cietušais, Jūs varētu nonākt saskarē ar virkni dažādu organizāciju un cilvēku, kuri strādā Skotijas kriminālajā justīcijā vai bērnu lietu izskatīšanas sistēmās. Daļa šo organizāciju un cilvēku sniegs pakalpojumu tieši Jums, tādu kā informācijas vai atbalsta nodrošināšana, un citi nonāks saskarē ar Jums saistībā ar Jūsu līdzdalību tiesas lietā.

Šajā brošūrā ir ietverts to Aģentūru saraksts, ar kurām Jums varētu būt saskare. Katrai no tām ir atšķirīga atbildība dažādos kriminālās justīcijas vai bērnu lietu izskatīšanas procesa etapos. Ja tās nevar Jums palīdzēt tieši pēc pieprasījuma, tās mēģinās atrast kādu, kas var.

Normatīvi balstās uz principu, ka pret Jums visu laiku jāizturas ar cieņu un respektu , neraugoties uz Jūsu dzimumu, vecumu, ģimenes stāvokli, rasi, etnisko izcelsmi, seksuālo orientāciju, invaliditāti vai reliģiju. Normatīvu mērķis ir nodrošināt, ka Jums kā noziegumā cietušajam jāsaņem informācija, praktiskais un emocionālais atbalsts, un jābūt spējīgam pilnībā piedalīties kriminālās justīcijas sistēmā.

Pieejā informācijai

Ikvienai organizācijai, kas Jūs nodrošina ar informāciju par kriminālo justīciju vai bērnu lietu izskatīšanas sistēmām, jāatbilst zemāk minētajiem standartiem. Tā varētu būt informācija par vispārīgām procedūrām, Jūsu lomu tajās un laiku, kad Jums jāapmeklē sanāksmes vai jāparādās tiesā. Tā varētu arī būt informācija par tiesas lietas gaitu vai galarezultātu vai par likumpārkāpēja izlaišanu no cietuma, ja esat pievienojies Cietušo informēšanas shēmai.

- **Jums jābūt pieejai atbilstošai informācijai sākuma posmā un atbilstošos procesa brīžos.** Tā varētu būt informācija par procedūrām, Jūsu lomu tajās (ja tāda ir), ziņojumiem par attīstību (sniedzot skaidrojumu par kavēšanos) un kriminālprocesa rezultātiem, un vietu, kur, ja iespējams, varat iegūt turpmāku informāciju un palīdzību.
- **Jums sniegtajai informācijai jābūt saprotamai.** Valodai jābūt viegli saprotamai un informācijai jābūt pieejamai arī citās valodās un veidos, ja nepieciešams.
- **Jums jāpasaka, ar ko sazināties, ja vēlaties šo sniegto informāciju apspriest.** Informācijas sniedzējiem jābūt spējīgiem izskaidrot visu, ko nesaprotat. Ja informācija ir par pieņemto lēmumu, viņi Jums pastāstīs, kāpēc šis lēmums ir pieņemts, cik daudz vien varēs.

Valsts normatīvi noziegumā cietušajiem

Atbalsta nodrošināšana

Pēc nozieguma Jums var būt nepieciešams atbalsts. To var nodrošināt brīvprātīgās organizācijas (tādas kā Skotijas cietušo atbalsts) vai kriminālās justīcijas aģentūra. Saņemot atbalstu:

- **Jums jābūt spējīgam apspriest Jūsu vajadzības un Jūs pilnībā jākonsultē par Jūs ietekmējošiem lēmumiem.** Organizācijai skaidri jāapraksta sniegto pakalpojumu veidi un jāvienojas par to, ko viņi var Jūsu interesēs darīt. Ja neesat apmierināts ar piedāvāto darbības gaitu, sniegto pakalpojumu vai vēlaties pārtraukt sazināties ar šo iestādi, Jūsu vēlmes jārespektē.
- **Jums jābūt apmierinātam ar saņemtā pakalpojuma kvalitāti.** Jums jānodrošina iespēja sniegt atsauksmes par organizāciju vai saņemto pakalpojumu.
- **Pakalpojumiem visu laiku jābūt konfidencialiem.** Informācija par Jums ir pakļauta datu aizsardzības likumdošanai¹ un to nedrīkst atklāt trešajai pusei, ja vien Jūs tam neesat piekritis; atklāšana balstās uz juridisku prasību; tai ir sevišķi svarīgs morāls apsvērums; tā palīdzētu nozieguma novēršanā vai atklāšanā.

¹ 1998. gada Datu aizsardzības akts izklāsta personīgās tiesības saistībā ar uzglabāto un apstrādāto informāciju.

Piedalīšanās

Jūs kriminālprocesā parasti piedalīsieties kā liecinieks. Vairāki cilvēki vēlēšies ar Jums runāt par to, kas notika ar Jums pirms nozieguma, tā laikā un pēc nozieguma, un kādu iespaidu noziegums ir uz Jums atstājis.

- **Kad cilvēki ar Jums sazinās, viņiem nepārprotami jāizskaidro, kas viņi ir, kāpēc viņi ar Jums sazinās un ko viņi no Jums gaida.** Pirms tiesas lietas ar Jums var sazināties bērnu tiesību lietu referents, prokurors vai aizstāvības advokāts (vai kāds, kas darbojas viņa interesēs). Viņi var vēlēties uzdot Jums jautājumus par noziegumu. Viņu pirmajam kontaktam jābūt pa tālruni vai vēstules veidā.
- **Kur iespējams, satikšanās jānorunā laikā, kas Jums ir piemērots.** Ja piedāvātais laiks ir nepiemērots, Jūs varat piedāvāt citu laiku. Tomēr, ja Jūs esat uzaicināts tiesas lietā kā liecinieks, Jums tiesā būs jāierodas laikā un datumā, kas norādīts prokurora vai Bērnu tiesību lietu referenta vēstulē.
- **Ja liecinieks ir bērns vai kāds cits ļoti viegli ievainojams liecinieks, tiesā ir iespējams nodrošināt atbalstu, lai palīdzētu sniegt labāku liecību.** Prokurors vai Bērnu tiesību lietu referents var lūgt tiesai apsvērt Jums atļaut sniegt liecību, izmantojot "īpašus līdzekļus", tādus kā ekrāns vai tiešrādes televīzijas sakaru izmantošana, vai atļaut Jūs pavadīt atbalsta personai. Apsūdzētā advokāts arī var lūgt pēc līdzīgiem pasākumiem liecinieku aizstāvībai.

Valsts normatīvi noziegumā cietušajiem

Vispārīgi

Ja neesat apmierināts ar pakalpojumiem, ko Jums sniedz Jūsu kontakta aģentūra, svarīgi, lai Jūs viņus par to informētu. Ja jautājumu nevar atrisināt, aģentūrai Jums jāpiedāvā informācija par attiecīgo sūdzību procedūru, lai Jūs varētu pieprasījumu iesniegt oficiāli. Jūsu sūdzība jāuztver nopietni un jāizskata efektīvi, un Jums jābūt iespējai sūdzēties, nebaidoties par represijām.

Šī tabula alfabētā secībā uzskaita cilvēkus vai organizācijas, ar kurām Jums varētu būt kontakts, ja esat noziegumā cietušais, un izskaidro iemeslus, kādēļ.

Kurš?	Kāpēc?
<p>Bērnu tiesību lietu referents</p> <p><i>Children's Reporter</i></p>	<p>Referents ir atbildīgs par griešanos pie bērna vai jaunieša, kuram var būt nepieciešamība pēc obligātiem uzraudzības pasākumiem līdz bērna lietas izskatīšanai. Referents var ar Jums sazināties, lai uzdotu jautājumus par liecību pirms oficiālās reģistrēšanas par liecinieku ar tiesas lietas datumu un vietu. Ja jauniets atzīst nodarījumu, Jūs var, ja tas notiek atbilstoši un ar Jūsu piekrišanu, lūgt piedalīties mediācijas vai restaurējošās justīcijas programmās. Tas var likumpārkāpējam palīdzēt saprast viņa uzvedības ietekmi uz upuriem. Referenta galvenais apsvērums ir bērna labklājība.</p>
<p>Aizstāvības advokāts</p> <p><i>Defence Lawyer</i></p>	<p>Aizstāvības advokāts (dažkārt pazīstams kā aizstāvības pārstāvis) darbojas apsūdzētā labā. Viņš varētu sazināties ar Jums, pirms lieta nonāk tiesā, vai palūgt kādam, ko sauc par liecinieka nopratināšanas pārstāvi, izdarīt to viņa vārdā. Viņš uzdos jautājumus par noziegumu, lai uzzinātu, kāda ir Jūsu liecība (šo procesu sauc par liecinieka nopratināšanu). Vai arī viņš palūgs kādam, ko sauc par liecinieka nopratināšanas pārstāvi, to izdarīt viņa vārdā. Liecinieka nopratināšana ir ierasta un svarīga kriminālās justīcijas procesa daļa un palīdz aizstāvībai novērtēt liecību (prokurors arī var Jums uzdot jautājumus par noziegumu – skatīt ierakstu zemāk). Aizstāvības advokātiem vai pārstāvjiem vienmēr ar Jums jāsaazinās priekšlaikus un jāpiedāvā piemērots satikšanās laiks un vieta. Aizstāvības advokāts var nopratināt Jūs arī tiesā, ja ir tiesas process. Viņš ir saistīts ar Skotijas darbu ar noziedzniekiem uzvedības kodeksa juristu apvienību.</p>

Valsts normatīvi noziegumā cietušajiem

Kurš?	Kāpēc?
<p>Skotijas nosacītās atbrīvošanas komiteja</p> <p><i>Parole Board for Scotland</i></p>	<p>Komiteja ir atbildīga par noteikšanu, kad likumpārkāpējs, kurš ir notiesāts uz četriem vai vairāk gadiem cietumā, var tikt atbrīvots. Priekšlaicīgās atbrīvošanas datums no cietuma ar īpašu atļauju ir noteikts ar likumu un ir atkarīgs no soda mēra ilguma. Komitejai jābūt pārliecinātai, ka likumpārkāpējs neapdraud sabiedrību. Likumpārkāpējiem, kas priekšlaicīgi atbrīvoti no cietuma ar īpašu atļauju, būs jāievēro ar atbrīvošanu saistītie noteikumi – komiteja izlems, kādi tie būs. Jums var būt tiesības (saskaņā ar Cietušo informēšanas shēmu) uzzināt, kad likumpārkāpēju plāno nosacīti atbrīvot un iesniegt rakstisku iesniegumu komitejai par Jūsu viedokli attiecībā uz likumpārkāpēja atbrīvošanu.</p>
<p>Policija</p> <p><i>Police</i></p>	<p>Policija ir atbildīga par nozieguma izmeklēšanu un pārskata sniegšanu prokuroram. Tā var Jums sniegt informāciju par lietas gaitu agrīnā stadijā, pirms prokurors ir izlēmis, vai ierosināt lietu. Šo lietu izmeklējot, tai var būt nepieciešams uzdot lielāku skaitu jautājumu.</p>
<p>Prokurors (PF)</p> <p><i>Procurator Fiscal (PF)</i></p> <p>(Cietušoinformācijas un konsultāciju dienestu skatīt zemāk)</p>	<p>Prokurors ir atbildīgs par lēmuma pieņemšanu, vai uzsākt kriminālprocesu pret noziegumā apsūdzēto un kādām jābūt nodevām. Prokurors arī savāc turpmākās liecības. Viņš var ar Jums sazināties (vai nu tieši vai caur liecinieku nopratināšanas inspektoru), lai par lietu uzdotu jautājumus. Tas prokuroram palīdz izvērtēt liecības. Prokurors ierosina lietu tiesā (izņemot Augstākās tiesas gadījumus, kurus risina valdības advokāts). Ja Jūs sniedzat liecību tiesas lietā, prokurors pateiks, kad un kur tiesas process notiks.</p>
<p>Skotijas tiesas dienests (SCS)</p> <p><i>Scottish Court Service (SCS)</i></p>	<p>SCS ir atbildīgs par piemērotu telpu nodrošināšanu, Jums ierodoties tiesā. Tiesas darbinieki atzīmēs Jūsu ierašanos tiesā, parādīs ceļu uz atbilstošu uzgaidāmo telpu un aizvedīs uz tiesas zāli, kad sniegsiet liecību. Viņi var arī sniegt informāciju par tiesas procedūru.</p>

Kurš?	Kāpēc?
<p>Skotijas cietuma dienests (SPS)</p> <p><i>Scottish Prison Service (SPS)</i></p>	<p>Saskaņā ar Cietušā informēšanas shēmas nosacījumiem SPS var sniegt cietušajiem (vai viņu ģimenēm) noteiktu informāciju par likumpārkāpēju. Atbilstība shēmas kritērijiem atkarīga no izdarītā nozieguma veida un attiecas tikai uz likumpārkāpējiem, kuri notiesāti uz četriem vai vairāk gadiem. Informācija ietver likumpārkāpēja atbrīvošanas vai nāves datumu (ja tas notiek cietumā), pārvešanu uz cietumu ārpus Skotijas, aizbēgšanu un tiesībām uz priekšlaicīgu atbrīvošanu vai nosacītu atbrīvošanu (skatīt atbrīvošanas komitejas ierakstu augstāk).</p>
<p>Šerifs vai tiesnesis (un mirtiesnesis)</p> <p><i>Sheriff vai Judge (un Justice of the Peace)</i></p>	<p>Šerifs vai tiesnesis ir atbildīgs par lēmuma pieņemšanu, vai apsūdzētais ir vainīgs vai nevainīgs, ja vien nav zvērināto, kuri tādā gadījumā pieņems lēmumu. Šerifs vai tiesnesis var arī izlemt, kāds soda mērs jāpiespriež. Viņš ir atbildīgs par to, lai pret Jums neizturas negodīgi, ja Jūs tiek tiesas procesa laikā nopratināts. Apgabaltiesā tiesnesis tiek saukts par mirtiesnesi (JP) un tur nav zvērināto.</p>
<p>Sabiedriskais darbs</p> <p><i>Social Work</i></p>	<p>Kriminālās justīcijas sabiedriskais darbs sniedz pakalpojumus attiecībā uz likumpārkāpējiem. Tomēr viņi var arī ņemt daļību pakalpojumu izstrādāšanā vai sniegšanā noziegumā cietušajiem un lieciniekiem.</p>
<p>Cietušo informācija un konsultācijas (VIA)</p> <p><i>Victim Information and Advice (VIA)</i></p>	<p>VIA nodrošina noteiktus cietušos, lieciniekus un tuvākos radniekus ar informāciju par lietas gaitu. VIA darbinieki strādā prasības iesniegšanas dienesta interesēs un nodarbojas ar lietām no brīža, kad policija par noziegumu ir paziņojusi prokuroram.</p>
<p>Atbalsta organizācijas</p>	
<p>Skotijas cietušo atbalsts (VSS)</p> <p><i>Victim Support Scotland (VSS)</i></p>	<p>VSS nodrošina informāciju un atbalsta cietušos un citus, kurus ietekmējis noziegums. Kad Jūs paziņojat par noziegumu policijai, viņi informāciju par Jums nodos VSS, ja vien Jūs nenorādāt, ka to nevēlaties. Tad kāds no VSS ar Jums sazināsies, lai noskaidrotu, vai Jums nepieciešama konsultācija un atbalsts.</p>

Valsts normatīvi noziegumā cietušajiem

Kurš?	Kāpēc?
Liecinieku dienests <i>The Witness Service</i>	Liecinieku dienests nodrošina praktisku atbalstu un informāciju lieciniekiem, kas ierodas tiesā. Tas ietver pirmstiesas procesa apmeklējumus tiesas zālē un informāciju par telpām tiesas ēkā un tiesas procedūru.
Citas atbalsta organizācijas	Arī citas organizācijas var nodrošināt konsultāciju un atbalstu. Tas var ietvert cietušo atbalsta organizācijas, kas specializējas noteiktos nozieguma veidos cietušo atbalstīšanā. Tas ietver arī organizācijas, kuras var Jums palīdzēt ar virkni jautājumu, kas seko pēc nozieguma, – Kriminālo traumu kompensācijas iestādi, vietējo pašvaldību, NHS vai darba centru „Jobcentre Plus”. Jūs varat informāciju par šīm organizācijām iegūt no kriminālās justīcijas aģentūrām vai Skotijas cietušo atbalsta.

Ir pieejamas šā dokumenta papildu kopijas, pēc pieprasījuma arī audio un liela izmēra formātā un citās valodās. Lūdzu, zvaniet pa tālruni: 0131 244 2213.

© Crown copyright 2005. gads

ISBN 0-7559-4225-6

Šis dokuments ir pieejams arī Skotijas izpildinstitūcijas tīmekļa vietnē:
www.scotland.gov.uk

Papildu informācija noziegumā cietušajiem ir pieejama:
www.scottishvictimsofcrime.co.uk

“Astron” B36027 02/05 (Latvian)

Papildu kopijas ir pieejamas:
„Blackwell’s Bookshop” (Blakvelas grāmatnīcā)
53 South Bridge
Edinburga
EH1 1YS

Tālrunis pasūtījumiem un pieprasījumiem:
0131 622 8283 vai 0131 622 8258

Faksa pasūtījumi:
+0131 557 8149

E-pasta pasūtījumi:
business.edinburgh@blackwell.co.uk

Šis dokuments tiek uzskatīts par precīzu oriģinālā dokumenta attēlojumu.

www.scotland.gov.uk